

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Kempas, I. 2020. Ranskan kielen kysymysrakenteet kielenoppijan haasteena. Teoksessa: A. Haasio, S. Joensuu-Salo & S. Saarikoski (toim.) Luovaa liiketoimintaa, kestävää kulttuuria. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 158, 270 - 283. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20201209100081>

RANSKAN KIELEN KYSYMYSRAKENTEET KIELENOPPIJAN HAASTEENA

Ilpo Kempas, FT, dosentti, lehtori
SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

1 JOHDANTO

Tässä artikkelissa luodaan katsaus ranskan kielen suoriin kysymysrakenteisiin ja niiden kompleksisuudesta aiheutuviin haasteisiin kielen opiskelussa. Romaanisista lähisukukielistä (esim. espanja ja italia) poiketen on ranskan kielessä kysymysrakenteista muodostunut kieliopin osa-alue, joka edellyttää opetustilanteissa laajempaa perehtymistä. Tämä johtuu toisaalta ranskan lause- ja äänneopin historiallisesta kehityksestä, toisaalta kielen rekisterierojen – arkipuhekieli (**registre populaire**), normaali rekisteri (**registre courant**), kirjakieli/huoliteltu kieli (**registre soutenu**) jne. - ilmenemisestä juuri kysymysrakenteiden käytössä.

Artikkelin tarkoituksena on tuoda esiin edellä mainituista tekijöistä johtuvat erot kokonaisuutena. Siten eri persoonapronominien ja verbitaivutuksen systemaattinen esittely jää käytännön syistä tämän esityksen ulkopuolelle.

2 KYSYMYSLAUSE ILMAN INTERROGATIIVIPRONOMINIA

Ilman interrogatiivipronominia muodostettavat suorat kysymyslauseet ovat kyllä/ei-kysymyksiä. Arkipuhekielessä ne muodostetaan suoralla sanajärjestyksellä (SVO) ja nousevalla intonaatiolla:

(1a) Tu viens? (↑) 'Tuletko sinä?'

(1b) Lise veut acheter des bonbons? (↑) 'Tahtooko Lise ostaa karkkeja?'

Normaalissa rekisterissä (puhuttu ja kirjoitettu kieli) käytetään **est-ce que** -rakennetta (oik. 'onko niin että...') ja suoraa sanajärjestystä (SVO), koska siis rakennetta seuraa että-sivulause:

(2a) **Est-ce que** tu viens? 'Tuletko sinä?' (oik. 'Onko niin, että sinä tulet?')

(2b) **Est-ce que** Lise veut acheter des bonbons? 'Tahtooko Lise ostaa karkkeja?' (oik. 'Onko niin, että Lise haluaa ostaa karkkeja?')

Huolitellussa kielessä / kirjakielessä puolestaan käytetään käänteistä sanajärjestystä (VSO). Kun subjekti ei ole pronomini (3a) jolloin kyseessä on yksinkertainen inversio (**inversion simple**), inversio tapahtuu subjektia vastaavan persoonapronominin ja predikaatin kesken (3b). Tällöin puhutaan kompleksisestä inversiosta (**inversion complexe**). Mikäli yksikön kolmannessa persoonassa predikaatti ei valmiiksi pääty t:hen, lisätään inversion yhteydessä vielä ylimääräinen, eufoninen -t- (3c).

(3a) Viens-tu? 'Tuletko sinä?'

(3b) Lise **veut-elle** acheter des bonbons? 'Tahtooko Lise ostaa karkkeja?' (oik. 'Lise haluaako **hän** ostaa karkkeja?')

(3c) Lise achète-**t**-elle des bonbons? 'Ostaako Lise karkkeja?' (oik. 'Lise ostaako **hän** karkkeja?')

Esimerkin (3a) kaltaiset tapaukset **de facto** rajoittuvat suullisessa ilmaisussa äännesyistä yksikön 1. ja 2. persoonassa tapauksiin, joissa edeltävä predikaattiverbi on yksitavuinen. Kyse on peri-

aatteesta, josta käytetään nimitystä **viskurilaki**: raskaammat (pidemmät) rakenteet sijoitetaan kevyempien (lyhyempien) jälkeen, ei eteen. Näin ollen esim. täysin kieliopin mukainen **parles-tu** ('puhutko sinä?') on epätodennäköinen spontaanissa suullisessa ilmaisussa, jossa inversio esiintyy luonnollisimmin yksitavuisten verbien yhteydessä (**es-tu** 'oletko sinä', **as-tu** 'onko sinulla', **vas-tu** 'menetkö sinä'...). Toisaalta monikon toisessa persoonassa, etenkin kun rakennetta käytetään teitittelyssä, inversiokysymys on tavallinen, koska predikaattiverbin päätte **-ez** [e] ääntyy painollisena tavuna (**parlez**-vous), kun taas yksikön toisen persoonan **-es**-päätte (**parles**-tu) on mykkä tai (painoton) [ə] (ns. "**e instable**"), jolloin viskurilaki ei reaalistu. Toinen inversiota suosiva tekijä on teitittelyyn liittyvä muodollisuuden asteen samanaikainen kohoaminen.

Edellä esitetyn perusteella voisi äkkipäätä ajatella, että **est-ce que** -kysymys (2a, 2b) tarjoaa helppokäyttöisen vaihtoehdon opiskelijan näkökulmasta, koska rakennetta käytetään sekä puhutussa että kirjoitetussa kielessä. Näin on kuitenkin vain teoriassa: Terry (1967, 815) raportoi puhekielisten kyllä/ei-kysymysten vastauksiin kohdistuneessa tutkimuksessaan **est-ce que** -kysymysten osuudeksi vain 3,22 %; yleisin vaihtoehto (85,54 %) oli esimerkkien (1a) ja (1b) kaltainen intonaatiokysymys. Toisaalta **est-ce que** -kysymys ei ole tavallisin vaihtoehto kirjallisessakaan ilmaisussa. Tämän osoittamiseksi haettiin Google-fraasihauin (2.9.2020) kaikki saatavissa olevat esiintymät seuraavista ilmauksista:

1. "La France est-elle ouverte ([...])?" (**n=13**) 'Onko Ranska avoin ([...])?'

"Est-ce que la France est ouverte ([...])?" (n=1)

2. "La France est-elle le premier ([...])?" (**n=37**) 'Onko Ranska ensimmäinen ([...])?'

"Est-ce que la France est le premier ([...]) ?" (ei esiintymiä)

3. "La France est-elle votre ([...])?" (n=18) 'Onko Ranska teidän ([...])?'
"Est-ce que la France est votre ([...])?" (ei esiintymiä)

Tämä hyvin pienimuotoinenkin vertailu osoittaa, että kirjakielessä inversio on **est-ce que** -rakenteeseen nähden huomattavasti tavallisempi vaihtoehto.

Terry (1970, 482) mainitsee vielä **est ce que** -rakenteeseen liittyen, että kontekstuaalisesti se maksimoi kysymyksen intensiivisyyden ilmaisten puhujan voimakasta halua saada vastaus kysymykseensä ja että sitä käytetään ilmaisemaan hämmästyystä tai ällistystä (4a), moitetta (4b) tai epäilyä (4c).

(4a) **Est-ce que** vous vous moquez de moi? 'Teettekö pilkkaa minusta?'

(4b) **Est-ce que** vous ne prétendez pas tout savoir? 'Ettekö väitä tietävänne kaiken?'

(4c) **Est-ce que** tu es sûr? 'Oletko varma?'

Siten neutraaliksi miellettyyn rakenteeseen liittyikin yllättäviä konnotaatioita, joista kielenoppijan tulisi olla tietoinen.

3 INTERROGATIIVIPRONOMININ SISÄLTÄVÄ KYSYMYSLAUSE

Vaihtelua rekisterin mukaan esiintyy myös, kun kysymyslauseessa on interrogatiivipronomini. Arkipuhekielelle tyypillistä on suora sanajärjestys (SVO) ja kysymyspronominin sijoittaminen virkkeen loppuun, esimerkiksi:

(5a) Tu viens **quand**? 'Koska sinä tulet?', vrt. suom. puhek. 'Tuut sä koska?'

(5b) Vous allez **où**? 'Minne te menette?', 'Meettekö te minne?'

Toinen vaihtoehto arkipuhekielessä on sijoittaa interrogatiivipronomini virkkeen alkuun (esim. Monnerie 1987, 206). Tällöinkin sanajärjestys on suora, eli rakenne vastaa (pääpiirteittäin)¹ suomen kielen sanajärjestystä:

(6a) **Quand** tu viens? 'Koska sinä tulet?'

(6b) **Où** vous allez? 'Minne te menette?'

Seuraava esimerkki osoittaa, että tämä rakenne esiintyy myös lauseissa, joissa subjektina on substantiivi, ei persoonapronomini, ja joissa on mukana myös objektipronomini:

(7) Où l'équipe de tournage a filmé cette scène? 'Missä kuvausryhmä kuvasi tämän kohtauksen?' (Kalmbach 2020.)

Vaihtoehtoja (6a, 6b, 7) voinee pitää astetta arkikielisempinä kuin vaihtoehtoja (5a) ja (5b); joka tapauksessa ne eivät esiinny kielioppien puhekielen rakenteiden kuvauksissa samassa määrin kuin viimeksi mainitut. Toisaalta Bordas (2019, 478) raportoi tämän kysymysrakenteen yleisyydestä lyonilaisten koululaisten keskuudessa kysymyksissä, joissa kysytään vointia (**Comment tu vas?** 'Mitä sinulle kuuluu?' [43 %]). Samassa testitilanteessa 98 % vastaajista käytti tätä sanajärjestystä myös kysymyksessä **Comment ça va?** ('Mitä kuuluu?'). Viimeksi mainittua ilmausta voi pitää myös hyvin idiomaattisena ranskan kielessä, ja se tuodaankin tavallisesti esiin alkeisopetuksessa. Price (2007, 467) toteaa rakenteen (6a, 6b, 7) esiintyvän sivistyneidenkin puhujien infor-

¹ Jos predikaatilla on määreenä objektipronomini tai pronominaali, nämä sijoitetaan predikaatin eteen.

maalissa kielenkäytössä eikä katso olevan mitään syytä, miksei selllaisten (vieraskielisten) puhujien, joiden normaalitempoinen puhe on yleensä sujuvaa ja korrektaa, tulisi ottaa sitä käyttöön informaalisssa kielenkäytössään.

Syy miksi tämä rakenne saa tässä yhteydessä erityishuomion, on, että ranskan kieli on perinteisesti, jo vuodesta 1635 lähtien, ollut voimakkaasti kielellisten auktoriteettien (Ranskan akatemia) sääntelemää, jolloin kielioppikuvauksia ovat leimanneet normatiivisuus ja kysymykset oikeakielisyydestä. Osoituksena siitä, että kyseessä on rakenne, jonka olemassaolo nykykielessä on perinteisestä oikeakielisyysajattelusta käsin vaikeasti hyväksyttävissä, on, ettei Girodet (1986, 882) edes mainitse sitä "virheenä" samassa yhteydessä, jossa tekijä mainitsee interrogatiivipronominin sijoittamisen lauseen loppuun (5a, 5b). Toisaalta Girodet kyllä mainitsee (1986, 882) vielä puhekielenomaisemman ja yleisesti "virheelliseksi" tai "kansanomaiseksi" jne. katsotun, tyyppiä **Comment que** tu vas (Mitä sinulle kuuluu?) edustavan variantin, jossa siis interrogatiivipronominia seuraa ylimääräinen que-sana ('että'; oik. 'Mitä että sinulle kuuluu?'). Maininnan puuttuminen vaihtoehdosta (6a, 6b, 7) havaitaan Delatourin ym. (1991, 193) kysymysrakenteiden esittelyssä, jossa ainoana arkipuhekielen rakenteena tuodaan esiin esimerkkien (5a, 5b) kaltainen rakenne.

Est-ce que -rakennetta käytetään normaalissa rekisterissä (puhuttu ja kirjoitettu kieli) myös kysymyssanojen jälkeen, esim.:

(8a) Quand **est-ce que** tu viens? 'Koska sinä tulet?' (oik. 'Koska on **niin**, että tulet?')

(8b) Où **est-ce que** vous allez? 'Minne te menette?' (oik. 'Minne se **on**, kun te menette?')

Kielenoppijan kannalta **est-ce que** -rakenteen käyttö helpottaa lauseiden muodostamista, koska sillä voi välttää inversioraken-

teiden syntaktista kompleksisuutta (vrt. jäljempänä). Toisaalta kuten kyllä/ei-kysymyksissä (4a, 4b, 4c) **est-ce que** -rakenteen käyttö interrogatiivipronominien jälkeen on selvästi harvinaisempaa kuin inversiorakenteen: esim. (Terry 1970, 482) sai tutkimuksessaan niiden osuudeksi vain 4 % (vs. inversiorakenne 95,7 %). Tässä kohdin on kuitenkin otettava huomioon eräs merkittävä poikkeus: itse **mikä/mitä**-sana (que) on objektina vallitsevasti korvautunut **que-** ja **-est-ce que** -ilmausten sulautumalla (**qu'est-ce que**), esim. **Qu'est-ce que** tu dis? ('Mitä sanot', oik. Mitä se on, mitä sanot?'). Ranskan äännekehitykselle on ollut tyypillistä foneettinen eroosio: sanat ovat lyhentyneet sananloppuisten tavujen heikentyessä ja kadotessa, jolloin samaan aikaan on noussut tarve selvyiden vuoksi vahvistaa eräitä hyvin tavallisia sanoja liittämällä ne muihin sanoihin (esim. sanassa **aujourd'hui** 'tämän päivän päivänä'). Näin ollen tavallisin vaihtoehto on:

[9a] **Qu'est-ce que** tu fais? 'Mitä teet?' (oik. '**Mitä se on**, mitä teet?')

[9b] **Qu'est-ce que** c'est? 'Mikä se on?' (oik. '**Mitä se on**, mitä se on?')

Kirjakielessä **que**-pronominia voi käyttää vain objektina (esim. **Que** pensez-vous? 'Mitä mieltä olette?') muttei subjektina: tällöin se korvautuu aina **qu'est-ce qui** -rakenteella (**Qu'est-ce qui** te plaît? 'Mikä miellyttää sinua?', oik. '**Mikä** se on, joka miellyttää sinua?').

Interrogatiivipronominin sisältävissä kysymyslauseissa inversio tapahtuu kirjakielessä persoonapronominin yhteydessä seuraavaan tapaan, eli kysymyspronomini + käänteinen sanajärjestys (VSO):

[10a] Pourquoi ne **dites-vous** rien? 'Miksette sano mitään?'

(10b) A quelle heure **sont-ils** arrivés? 'Mihin aikaan he saapuivat?'

Mikäli subjekti on substantiivi, esim. erisnimi, inversio tapahtuu tätä vastaavan pronominin ja predikaatin välillä (vrt. 3b, 3c):

(11a) Pourquoi Lise ne **dit-elle** rien? 'Miksei Lise sano mitään?'
(oik. 'Miksei Lise sano hän mitään?')

(11b) A quelle heure Charles et Jacques **sont-ils** arrivés? 'Mihin aikaan C. ja J. saapuivat?' (oik. 'Mihin aikaan C. ja J. saapuivat he?')

Tietyillä reunaehdoilla inversio on mahdollinen myös suoraan **substantiivisen subjektin ja predikaatin välillä**, ilman subjektia vastaavan persoonapronominin lisäystä. Niitä ovat tapaukset, joissa predikaatti on intransiiviverbi (Kalmbach 2020) ja interrogatiivipronomini on **quand?** ('koska?'), **où ?** 'missä/minne', **comment?** ('kuinka?'), prep. a + **qui/quoi** ('kuka?', 'mikä?') tai **quel?** ('mikä?') (Price 2007, 465 - 466). Edström (1969, 225) täydentää luetteloa vielä ylipäätään tapauksilla, joissa mainittuja interrogatiivipronomineja edeltää prepositio ja joissa verbillä ei ole muuta määrettä (objekti, predikatiivi, adverbiaali). Hänen mukaansa predikaatti on tuolloin myös useimmiten yksinkertaisessa aikamuodossa.

(12a) Quand **arrive Jean?** 'Koska Jean saapuu?'

(12b) Comment **va ton père?** 'Kuinka isäsi voi?'

Sen sijaan objektin sisältävässä lauseessa (13a) ja kysymys-sanan **pourquoi** ('miksi?') yhteydessä (13b) predikaatti-pronominin inversio on pakollinen:

(13a) Où Jean **voit-il** Marie? 'Missä J. tapaa Marien?'

(13b) Pourquoi Jean ne **travaille-t-il** pas? 'Miksei J. tee työtä?'

Eri kieliopeista löytyy osittain erilaisia tulkintoja siitä, millaisissa tapauksissa edellä mainittu yksinkertainen inversio (**inversion simple**) predikaatin ja substantiivisen subjektin välillä (12a, 12b) on mahdollinen. Edströmin (1969, 225) mukaan (vrt. yllä) predikaatti on mainituissa tapauksissa tavallisesti yksinkertaisessa aikamuodossa, jolloin hänen mukaansa oikea vaihtoehto olisi *Comment votre frère a-t-il dormi?* (eikä siis **Comment a dormi votre frère?** 'Kuinka veljenne on nukkunut?'). Batchelor ja Chebli-Saadi (2011, 496) havainnollistavat kuitenkin yksinkertaisen inversion käyttöä seuraavassa esimerkissä, jossa esiintyy liittoperfekti:

(14) Où **a travaillé ton père?** ('Missä isäsi on ollut töissä?')

On todennäköistä, että normatiivinen kielioppi on muuttunut ajan myötä sallivammaksi liittomuotojen käyttöä kohtaan näissä tapauksissa, erityisesti *passé composé* -aikamuodon, joka on ylipäättään ajan myötä yleistynyt kirjakielessä *passé simple* kustannuksella.

Toisaalta Price (2007, 465) ei mainitse luettelossaan **combien?**-interrogatiivipronominia ('kuinka paljon/monta/moni?'), vaikka se sisällytetään tavallisesti tähän ryhmään. Siten esim. Grevisse (1993, 599) mainitsee seuraavan, Chateaubriand'lta peräisin olevan esimerkin:

(15) **Combien d'**hommes sont indifférents à ces événements? 'Kuinka monet ovat välinpitämättömiä näitä tapahtumia kohtaan?'

On kuitenkin huomattava, että esimerkkien (12a, 12b, 14, 15) kuvaama suora inversio on **mahdollinen** (ja usein luonnollisin) ratkaisu, samaan aikaan kun inversio subjektia vastaavan subjektipronominin ja predikaatin välillä (16a) on myös täysin hyväksyttävä vaihtoehto:

(16a) De quoi la presse **parle-t-elle**? 'Mistä lehdet puhuvat?'

(16b) De quoi parle la presse? (Augustine 2016.)

4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Edellä on havainnollistettu niitä haasteita, joita ranskaa opiskeleva väistämättä kohtaa kysymysrakenteiden valinnassa ja muodostuksessa. Terry (1967, 816) ilmaisee asian seuraavasti: "Indeed, the student must be acquainted with all possible forms and modes of interrogation if he is to have a complete grasp of the structure of French."

Kieltä opiskelevan on opittava ne rakenteet, joita tarvitaan kielen eri rekistereissä. Puhekielen rakenteiden osaamista voi pitää kommunikoinnin kannalta ensisijaisena, mutta hieman laajemmän kompetenssin saavuttamiseksi on perehdyttävä myös modernin asia-/kirjakielen rakenteisiin. Ranskan kielessä näiden kahden rekisterin välillä on verraten suuria syntaktisia eroja siten, että asiakielen/kirjakielen rakenteet ovat kompleksisempia.

Ulkomaisille opiskelijoille "kätevä" ratkaisuna" opetettavaa **est-ce que** -rakennetta käytetään sekä puhe- että kirjakielessä, mutta helppokäyttöisyydestään huolimatta se ei ole kummassakaan rekisterissä yleisin. Puhekielessä vallitsee kyllä/ei-kysymyksissä suora sanajärjestys ja nouseva intonaatio ja muissa kysymyksissä interrogatiivipronominin sijoittaminen kysymyksen loppuun tai alkuun, kun taas kirjakielessä käytetään useimmiten käänteistä sanajärjestystä, joko yksinkertaisella tai kompleksisella inversiolla. On myös huomattava, että **est-ce que** -kysymys saatetaan tulkita intensiivisemmäksi (vrt. 4a, 4b, 4c) kuin nämä kaksi muuta vaihtoehtoa.

Jo aiemmin (luku 3) huomio kohdistui puhekielenomaiseen varianttiin, jossa interrogatiivipronomini on lauseen alussa ja

lauseella on suora sanajärjestys (6a, 6b, 7). Tämän artikkelin kirjoittajakin törmäsi siihen aikoinaan opiskeluaikanaan havaitessaan sen käytön ranskankielisen elokuvan repliikeissä ja yllättyi kovasti. Varianttia ei nimittäin ollut tuotu lainkaan ”virallisesti” esiin opetussuunnitelman mukaisissa opinnoissa, joissa pääpaino oli ranskalaisen perinteen mukaisesti normatiivisessa kieliopis-
sa. Seuraavassa on kaksi esimerkkilauseetta (16a - 16c) ja (17a - 17c), joissa sama kysymys ilmaistaan kolmella eri tavalla (kompleksinen inversiokysymys, **est-ce que** -kysymys ja tarkastelun kohteena oleva variantti). Kysymysten suomenkieliset vastineet ovat 'Mikseivät lapset pesseet käsiään tullessaan sisään?' (16a - 16c) ja 'Missä Marie ja Lise olisivat nähneet meidät?' (17a - 17c).

(16a) Pourquoi les enfants **ne se sont-ils pas lavé** les mains en entrant?

(16b) Pourquoi **est-ce que** les enfants ne se sont pas lavé les mains en entrant?

(16c) Pourquoi les enfants (ne) se sont pas lavé les mains en entrant?

(17a) Où Marie et Lise nous **auraient-elles vus**?

(17b) Où **est-ce que** Marie et Lise nous auraient vus?

(17c) Où Marie et Lise nous auraient vus?

Kuten havaitaan, vaihtoehdot (16c) ja (17c) ovat de facto syntaktisesti yksinkertaisimpia. Seuraavassa on Kalmbachin (2020) esimerkkivirkkeen (7, 18c) pohjalta muodostetut edellisiä vastaavat vaihtoehdot (18a, 18b). Tässä esimerkissä on myös pronominiuotoisen objektin sijaan substantiivilauseke (NP) (**cette scène** 'tämän kohtauksen'), mikä tekee virkkeestä pidemmän.

(18a) Où l'équipe de tournage **a-t-il** filmé cette scène?

(18b) Où **est-ce que** l'équipe de tournage a filmé cette scène?

(18c) Où l'équipe de tournage a filmé cette scène?

Tämä esimerkki osoittaa vieläkin konkreettisemmin, mitä ”etua” kielenkäyttäjälle esimerkin (18c) mukaisesta rakenteesta on: kysymyssanan jälkeen pitkäkin lause on syntaktisesti identtinen normaalin väitelauseen kanssa. Luvussa 3 tuotiin myös esiin Pricen (2007, 467) myönteinen suhtautuminen ko. rakenteen käyttöön vieraskielisillä puhujilla. Joka tapauksessa ranskan opetuksessa on perusteltua kannustaa opiskelijoita hyödyntämään sitä spontaaneissa puhetilanteissa sen sijaan, että viestintätilanne kangistuisi normatiivisesti oikean rakenteen etsintään.

Voi lopuksi pohtia, mikä erottaa tämän kysymystyyppin yleisesti hyväksytyimmästä variantista, jossa interrogatiivipronomini on puhekielessä lauseen lopussa (5a, 5b). Tätä eroa voisi tutkia korpuspohjaisesti, mutta alustavana hypotesina voi esittää lauseen pituuden vaikutuksen rakennetta suosivana tekijänä: on todennäköistä, että lauseen pituuden kasvaessa puhuja mieluummin sijoittaa kysymyspronominin jo alkuun, standardirakenteiden (8a - 11c) tapaan.

Tässä artikkelissa on tuotu esiin kysymysrakenteiden vaatima erityishuomio ranskan kielen opetuksessa ja opiskelussa. Useissa muissa Suomessa opiskeltavissa kielissä kysymysrakenteet eivät ole samaan tapaan oppimishaasteita aiheuttava asia. Toisaalta jokaisessa opiskeltavassa kielessä on väistämättä omat helppou tensa ja vaikeutensa. Erityispiirteenä ranskan kysymysrakenteita lähestyttäessä on historiallisen ja voimakkaan normatiivisen kielioppiperinteen vaikutus: puhekieli on kehittynyt eteenpäin, mutta innovaatiot siirtyvät viipeellä osaksi normatiivista kieliop-

pia. Samaan aikaan ”yleislääkkeenä” kielenopetuksessa usein esiteltävä **est ce que** -rakenne ei loppujen lopuksi olekaan niin yleinen, kuin opiskelijoiden usein annetaan ymmärtää.

LÄHTEET

Augustine, F. 2016. L'interrogation directe et indirecte. [Blogikirjoitus]. Et le français dans tout ça 25.10.2016. [Viitattu 8.9.2020]. Saatavana: <https://aubonheurdesmots.com/linterrogation-directe-indirecte>

Batchelor, R. E. & Chebli-Saadi, M. 2011. A reference grammar of French. Cambridge, UK: Cambridge University Press. doi: 10.1017/CBO9780511921872

Bordas, É. 2019. Que fais-tu ? Qu'est-ce que tu fais ? Tu fais quoi ? Ordre des mots et interrogation en français : une question d'expressivité. Neuphilologische Mitteilungen II CXX 2019, 473 - 484.

Edström, E. 1969. Fransk grammatik. 11., nästan oförändrade uppl. Stockholm: Bonniers.

Delatour, Y., Jennepin, D., Léon-Dufour, M., Matllé-Yeganeh, A. & Teysier, B. 1991. Grammaire du français. Paris: Hachette.

Girodet, J. 1986. Pièges et difficultés de la langue française. Paris: Bordas.

Grevisse, M. 1993. Le bon usage: grammaire française. 13. éd., 2. tirage. Refondue par A. Goosse. Paris: Duculot.

Kalmbach, J.-M. 2020. L'interrogation: Guide de grammaire française pour étudiants finnophones. [Verkkosivu]. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 3.9.2020]. Saatavana: <http://research.jyu.fi/grfle/interrogation.html>

Monnerie, A. 1987. Le français au présent: Grammaire. Paris: Les Éditions Didier.

Price, G. 2007. A comprehensive French grammar. [Verkkokirja]. 6. ed. Malden, Mass: Blackwell. [Viitattu 3.9.2002]. Saatavana ProQuest Ebook Central -palvelusta. Vaatii käyttöoikeuden.

Terry, R. M. 1967. The frequency of use of the interrogative formula est-ce que. *The French review* 40 (6), 814 - 816.

Terry, R. M. 1970. Faut-il or Est-ce qu'il faut: Inversion vs. est-ce que. *The French review* 43 (3) 480 - 482.